

13

ד' מי שטומד מצו"י ברה"י וכו'. שם (דף כ"ג) ברייתא מי שצא בדרך וכו' שביטתו במקום פלוני מהלך עד שמיניע לאותו מקום הגיע לאותו מקום מהלך ח' כולו וחוצה לו אלפים אמה בד"ל במקום המסויים כגון ששבת בל' שהוא גבוה עשרה טפחים והוא מלרבע אמות עד בית סלעים וכן בבקעה עמוק עשרה טפחים והוא מד"ל עד בית סלעים לכל במקום שאינו מסויים אין לו חלל ד"ל

השגת הראב"ד

*ואו שיהיה בין המקום וכו'. כתב הראב"ד ז"ל אם יש בין המקום שהוא עומד משתכס ומקום שנתכוין לשבות בו יותר מן אלפים אמה הרי הוא כמי שיצא חוץ לתחום ואין לו חלל ארבע אמות במקומו, עכ"ל :

כדי שיניע אפילו רץ בכל כחו *או שהיה בין המקום שנתכוין לשבות בו ובין המקום שהוא עומד בו כשחשבה יתר מאלפים אמה או שלא כיוון המקום שקנה בו שבייתה. הרי זה לא קנה שבייתה ברחוק מקום ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו

כשחשבה : ד' מי שעמד מבעוד יום ברה"י וקנה שם שבייתה או שהיה בא בדרך ונתכוין לשבות ברה"י הידוע אצלו וקנה שם שבייתו הרי זה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. ואם היתה רשות היחיד זו מקום שלא הוקף לדירה או תל או בקעה *אם תהיה בה בית סאתים או פחות מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. ואם היתה יותר על בית סאתים אין לו בה אלא ארבע אמות וחוצה מהן אלפים אמה לכל רוח. וכן אם הניח עירובו במקום שלא הוקף לדירה : ה' הקונה ישיבתו ברחוק מקום ולא סיים מקום שבייתו לא קנה שבייתה שם. כיצד היה בא בדרך ואמר שבייתתי במקום פלוני או בשדה פלונית או בבקעה פלונית או ברחוק אלף אמה או אלפים ממקומי זה הרי זה לא קנה שבייתה ברחוק ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו

השגת הראב"ד

*הקונה שבייתה וכו'. כתב הראב"ד ז"ל אף זה אינו כן אלא הולך עד אותו מקום ממקום שהוא בתוך תחומו ואם רצה ליתן מאותו מקום ואילך מהממירין עליו ואם צא למדוד ממשומו מודדין לו מדדומו, עכ"ל :

כשחשבה : ו' אומר שבייתתי תחת אילן פלוני או תחת סלע פלוני אם יש תחת אותו [ז'] אילן או אותו סלע שמונה אמות או יתר לא קנה שבייתה שהרי לא כיון מקום שבייתו. שאם בא לשבות בתוך ארבע אמות אלו שמונה אמות האחרות הוא שקנה שבייתה : ז' לפיכך יצריך להתכוין לשבות בעיקרו או בארבע אמות שבדרומו או שבצפונו. ואם היה תחתיו פחות משמונה אמות ונתכוין לשבות תחתיו קנה שהרי אין שם שיעור שני מקומות והרי מקצת מקומו מסויים.

זה הקונה שבייתה ברחוק מקום וכו'. שם ברייתא מי שצא בדרך והיה ירא שמה חתך והוא מכיר אילן וכו' ובגמרא מאי לא אמר כלום אחר רב לא אמר כלום כל עיקר דלפניו לתחמוי של אילן לא מני אילן ושמאל אחר לא אמר כלום לביטו אצל לתחמוי של אילן מני אילן ונעשה תחמוי של אילן חסר גמל צא למדוד מן הצפון מודדין לו מן הדרום מן הדרום מודדין לו מן הצפון הניח כוחו דרך ד"ל בשסיים ארבע אמות שקבע אצל לא סיים ד"ל שקבע לא יוח ממקומו לימא הכי חייבתי דשמואל ויתירו אחר כך שמואל הכא במאי עסקין כגון דליכא ממקום רגליו ועד עיקרו חרי אלפי וארבע גרמידי אי סיים ד"ל מני אילן ואי לא לא מני אילן ופסקו בהלכות הלכה כשמואל משום דחייב כוחו כדליתא בהם וזכו פירות דברי שמואל לדעת רבינו ושמואל אחר לא אמר כלום. לביטו כלומר שאינו יכול להלך מן האילן לביטו ואפילו הוא בתוך אלפים אמה לאילן אצל לתחמוי של אילן מני אילן דקסבר שמואל במקומו קנה שבייתה ויש לו להלך אלפים אמה עד תחמוי של אילן אצל כיון שמיניע תחת האילן אין לו לוח ממקומו לפי שלא קנה שבייתה בלילין לפי שמיניע כחמר גמל כשחשבה אומר קנה שבייתה צפון מודדין לו ואומרים שדרום קנאה ואם תחת אומר בדרום אומרים שצפון קנאה ואין שבייתו כדורכר לפיכך

לפיכך לא קנה שם שבייתה כלל ומתבאר דברי רבינו שכתב כאן. וקדוש לזה בעיקר הדין כחוב בספר העמים אחר כך שמואל הכ"ע כגון דליכא וכו' אינו ר"ל לא יוח ממקומו כלל כדברי הראב"ד ז"ל שכתב למעלה אלא לכשיגיע לשם לא יוח ממקומו לפי שלא קנה שם שבייתה אלא א"כ סיים ד"ל שקבע וכן בתוך אלפים אמה ממקום רגליו וזה דעת רבינו. ויש בדברים אלו שטה אחרת למפרשים האחרונים כשטת ההשגות כהנא על ספר הרשב"א ז"ל :

ו' אומר שבייתה תחת אילן פלוני וכו'. הן דברי שמואל שהזכרתי וכן הפירוט שכתבתי ואמרתי שם (דף כ"ג) א"כ הוא לא שט אלא בלילין שנתחמוי שמונה אמות אצל בלילין שנתחמוי שבע אמות הרי מקנה ביתו יוכר. וזה סיוע לדברי רבינו לפי שלדברי שאר המפרשים לא נאמר זה אלא לדברי רב בלבד ואין הלכה כמותו ועוד שלא היה לו לומר לא שט בסתם אחר שלדברי שמואל אין מקום לזה :

ז' היו שנים באין בדרך וכו'. ברייתא שם היו שנים אחד מכיר ואחד שמיניע מכיר זה שאינו מכיר מוסר שבייתו למכיר והמכיר לומר תחת שבייתו במקום פלוני ע"כ :

ח' אנשי העיר ששלחו אחד מהם וכו'. משנה (דף כ"ג) מי שיצא לילך לעיר שמערבין בה והחזירו חבירו הוא מוסר לילך וכל בני העיר אסורין דברי ר"י והלכה כר"י ובגמרא מאי שאל הוא ומאי שאל אינהו אחר רב הונא הכ"ע כגון שיש לו שני בתים וביניהם שני תחומי שבת הוא כיון דנפק ליה לאורחא הוא ליה עני והכך עשירים נינהו. ומדברי רבינו נראה שכתבאמר שיש לו שני בתים אורחא דמלתא נקט אצל הרשב"א ז"ל כתב שכל שאל אחר בפירות שבייתו במקום פלוני כיון שהחזירו חבירו אם אין לו בית שם כל שחור ולא הלך אף אומר מהלך שאל לילך שם עד שיאמר בפירות שבייתו במקום פלוני וזו סברא שלו ז"ל :

ט' זה שאמרנו שצריך הקונה וכו'. שם משנה שצריך עד דנחית דרגא וכו' :

וכן כל הקונה שבייתה וכו'. שם מסקנא דגמרא כרב יוסף ואלבא דר' יוסי ב"ר יהודה :

י' התלמידים שהולכין ואוכלין בליל שבת וכו'. פרק הדך (דף ע"ג) הני בני דר' דכרבי ריפחא בבגא ואהו בייתי צבי רב כי משחקין להו תחומא מבגא משחקין להו או מני רב משחקין להו ופשוטו מני רב משחקין להו דאין סבדי דאי ליכא דמיייתי להו ריפחא להבא הוא ניחא להו כפי :

אין

מכיר אילן או גדר או מקום שהוא קובע בו שבייתה והשני אינו מכיר. זה שאינו מכיר מוסר שבייתו למכיר והמכיר מתכוין לשבות הוא וחבירו במקום שהוא מכיר : י' אנשי העיר ששלחו אחד מהן להוליך להן עירובין למקום ידוע והחזיק בדרך והחזירו חבירו ולא הוליך עירובין. הן לא קנו שבייתה באותו מקום שהרי לא הונח שם עירובין ואין להן להלך ממדינתן אלא אלפים אמה לכל רוח. והוא קנה שם עירוב שהרי הוא בא בדרך ונתכוין לשבות שם והחזיק בדרך. לפיכך יש לו להלך לאותו מקום למחר ולהלך ממנו אלפים אמה לכל רוח : י"ז זה שאמרנו שצריך הקונה שבייתה ברחוק מקום שיחזיק בדרך, לא שיצא וילך בשדה אלא אפילו ירד מן העליה לילך לאותו מקום וקודם שיצא מפתח החצר החזירו חבירו הרי זה החזיק וקנה שבייתה. וכל הקונה [ס'] שבייתה ברחוק מקום אינו צריך לומר שבייתתי במקום פלוני אלא כיון שנמר בלבו והחזיק בדרך כל שהוא קנה שם שבייתה. ואין צריך לומר מי שיצא ברגליו ועמד במקום שקנה בו שבייתה שאינו צריך לומר כלום אלא כיון שנמר בלבו קנה : י' התלמידים ישהולכין ואוכלין בלילי שבת בשדות וכרמים אצל בעלי הבתים שפתן מצויה לעוברי

א' עור שם : ב' עור סימן חט סמ"ג עשין דרבנן א' : ג' שם : ד' גס זה שם : ה' עור שם וס' פ"י : ו' עור סי' חט :

מגדל עז

זו אצל כרחוק מקום אין בדבריו כלום וכרי זה כחומר שבייתו בלעזובא וכי תעלה על דעתך שהפסיד מקומו שהקנו לו מן השמים : מי שטומד מצו"י עד לגל רוח עד לדירה. ס' דור : הקונה שבייתה עד כשחכס. ס' מי שהולכיהו (דף מ"ט) : כתב הראב"ד ז"ל אף זה אינו כן וכו' : ואינו אומר כהנהגה זו כהפסד מן הראשון כי בראשון אמר בלא ידע לו אלא ארבע אמות במקומו הואיל וזלע לקנות כרחוק מקום ועשה הוא אומר שילך עד אותו מקום. ולפי אומר לי לאו שיהיה ט"ס כספר שכתבתי ממנו ועשה מקום קרוב במקום רחוק או טעה הכושר בדברי הראב"ד ז"ל : אומר שבייתו וכו' עד כגנו קנה. ס' מי שהולכיהו : התלמידים שהולכין בלילי שבת עד כוף הכרם. פרק הדך (דף ע"ג) ופ' כיצד משתטין :

הנהגות מיימוניות
[ד] בגמרא פליגי רב אמר לא אמר כלום וכו' בעיקר טעמא מפרש שם דלא מסיים אתריה ושמואל אמר לא אמר כלום לביתו אבל לתחתיו של אילן מצי אילן ונעשה לו תחתיו של אילן חסר גמל וכו' פיר"ש דלא מפסידו אלא רחבו של אילן עוד כתב פירוש אחר ששמע ודחתו. וכתב מהר"ם וז"ל דנראה דאע"ג דהלכתא כרב באיסורי בהא הלכתא כשמואל דהא תניא כוותיה לקמן ופריך מנייה לרב ומשני רב תנא הוא ופליגי ואע"ג דתניא נמי כוותיה דרב הא משני ליה שפיר לקמן אפילו אליבא דשמואל ועוד אפילו הויה ברייתא דתניא כוותיה דרב דלא כשמואל כיון דתניא נמי כוותיה דשמואל א"כ פליגי ברייתא אהרדי וקיי"ל כדברי המיקל בעירוב ע"כ : [ס] וכן אומר ר"י כדמוכח פרק בכל מערבין דאמרין אבל גיעור כיון דאי בעי אמר מצי אומר כמאן דאמר דמי מוהו יש לחלק בדרך דאמר ר' יעקב בלעזובא אבל גיעור רבנן קני בלא אמירה דומיא דישן ולעיל נמי תנן מי שישב בדרך ועמד והרי הוא סמוך לעיר כו' ומוכחא בגמרא דקני שבייתה במקומו גבי עובדא דר"ט דקאמר שמואל ב"ר יעקב

